

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.5.2.25>

ROZGRANICZENIE UMOWY WYPOŻYCZENIA POJAZDU I UMOWY NAJMU (DZIERŻAWY) POJAZDU

Maksym Tyndyk

aspirant Katedry Prawa Cywilnego nr 2

*Narodowego Uniwersytetu Prawniczego imienia Jarosława Mądrego
(Charków, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0001-9898-3356

e-mail: t.maksym.p@gmail.com

Adnotacja. Artykuł bada rozgraniczenie umowy wypożyczenia pojazdu i umowy najmu (dzierżawy) pojazdu. Należy zauważyć, że znaczenie tego badania wynika z faktu, że w praktyce sądowej Ukrainy, dość często, sądy zaprzeczają możliwości istnienia umowy wypożyczenia pojazdu, uważając, że pilne odpłatne korzystanie z pojazdu może leżeć tylko w płaszczyźnie umowy najmu (dzierżawy) pojazdu, co jest sprzeczne z obowiązującym prawem i praktyką światową. Stwierdzono, że umowa wypożyczenia pojazdu jest odrębnym rodzajem umowy najmu, którego regulacja prawna nie podlega przepisom paragrafu 5 rozdziału 58 Kodeksu Cywilnego Ukrainy „Wynajem (dzierżawa) pojazdu”. Dokonano rozgraniczenia wspomnianych umów pod kątem przedmiotu, celu użytkowania pojazdu, składu podmiotowego, istotnych warunków, formy i treści. Ustalono, że przedmiotem umowy wypożyczenia pojazdu, w przeciwieństwie do umowy najmu (dzierżawy) pojazdu, mogą być tylko te pojazdy, które z natury są w stanie zaspokoić głównie potrzeby bytowe (nieprodukcyjne) najemcy, niemające bezpośrednio na celu osiągnięcia zysku.

Słowa kluczowe: umowa wypożyczenia pojazdu, umowa najmu (dzierżawy) pojazdu, wynajmujący, najemca, pojazd, istotne warunki umowy.

DISTINCTION BETWEEN A VEHICLE RENTAL CONTRACT AND A VEHICLE LEASE CONTRACT

Maksym Tyndyk

Postgraduate Student at the Department of Civil Law № 2

Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-9898-3356

e-mail: t.maksym.p@gmail.com

Abstract. The paper investigates the distinction between a vehicle rental contract and a vehicle lease contract. It is noted that the relevance of this study is caused by the fact that in the litigation practice of Ukraine courts often deny the possibility of a vehicle rental contract, believing that time frame of a vehicle use may lie only in the scope of the vehicle lease contract, and the fact contradicts the current legislation and world practice. It is concluded that the vehicle rental contract is a separate type of rental contract, the legal regulation of which is not subject to the provisions of paragraph 5 of Chapter 58 of the Civil Code of Ukraine “Rent (lease) of a vehicle”. The mentioned contracts have been differentiated according to the subject, purpose of use of the vehicle, subject composition, essential conditions, form and content. It is established that the subject of the vehicle rental contract, in contrast to the vehicle lease contract, can be only those vehicles that are essentially able to meet mainly household (non-production) needs of the lessee, not aimed directly at getting a profit.

Key words: vehicle rental contract, vehicle lease contract, lessor, lessee, vehicle, essential terms of the contract.

РОЗМЕЖУВАННЯ ДОГОВОРУ ПРОКАТУ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ ТА ДОГОВОРУ НАЙМУ (ОРЕНДИ) ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

Максим Тиндик

аспірант кафедри цивільного права № 2

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(Харків, Україна)*

ORCID ID: 0000-0001-9898-3356

e-mail: t.maksym.p@gmail.com

Анотація. У статті досліджується розмежування договору прокату транспортного засобу та договору найму (оренди) транспортного засобу. Зазначено, що актуальність дослідження зумовлена тим, що в судовій практиці України досить часто суди заперечують можливість існування договору прокату транспортного засобу, вважаючи, що строкове платне користування транспортним засобом може лежати лише в площині договору найму (оренди) транспортного засобу, що суперечить чинному законодавству та світовій практиці. Зроблено висновок, що договір прокату транспортного засобу є окремим видом договору прокату, на правове регулювання якого не розповсюджуються норми параграфу 5 глави 58 ЦК України «Найм (оренда) транспортного засобу». Проведено розмежування згаданих договорів за предметом, метою використання транспортного засобу, суб'єктивним складом,

істотними умовами, формою та змістом. Установлено, що предметом договору прокату транспортного засобу, на відміну від договору найму (оренди) транспортного засобу, можуть бути лише ті транспортні засоби, які за своєю сутністю здатні задовольняти переважно побутові (невиробничі) потреби наймача, не спрямовані безпосередньо на отримання прибутку.

Ключові слова: договір прокату транспортного засобу, договір найму (оренди) транспортного засобу, наймодавець, наймач, транспортний засіб, істотні умови договору.

Вступ. Договір прокату транспортного засобу є підвидом договору прокату, який урегульовано в параграфі 2 глави 58 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України. Раніше чинний ЦК УРСР у ч. 1 ст. 273 прямо передбачав, що предметом побутового прокату можуть бути, з-поміж іншого, легкові автомобілі й інше майно. У багатьох республіках СРСР діяли відповідні правила користування легковими автомобілями на умовах прокату (без шоферів). У зв'язку із цим не виникло проблем у правовій кваліфікації відносин прокату транспортного засобу, який уважали окремим видом прокату (Левенсон, 1966: 8). У новому ЦК України законодавець не пішов шляхом перерахування предметів прокату й обмежився лише вказівкою на те, що предметом прокату є рухома річ, і, визначивши мету його використання, водночас окремо врегулював відносини з найму (оренди) транспортних засобів. У зв'язку із цим набуло важливості питання розмежування договору прокату транспортного засобу та договору найму (оренди) транспортного засобу.

Розмежування договору прокату транспортного засобу та договору найму (оренди) транспортного засобу досліджували Е.В. Вакулович, А.А. Іванов, А.П. Семенова, А.В. Федорончук, І.А. Чуркін, проте, незважаючи на проведені дослідження із цієї проблематики, однакостійність серед науковців відсутня. Одні з них заперечують можливість існування договору прокату транспортних засобів узагалі, зазначаючи, що строкове платне користування транспортним засобом може лежати лише в площині договору найму (оренди) транспортного засобу, інші, навпаки, вважають, що транспортний засіб може бути предметом договору прокату.

Основна частина. З огляду на викладене, метою статті є дослідження критеріїв розмежування договору прокату транспортного засобу та договору найму (оренди) транспортного засобу.

Актуальність цього питання зумовлена тим, що в судовій практиці досить часто суди, навіть на рівні вищих судових інстанцій, узагалі заперечують можливість існування договору прокату транспортного засобу, вважаючи, що строкове платне користування транспортним засобом може лежати лише в площині договору найму (оренди) транспортного засобу, який урегульовано параграфом 5 глави 58 ЦК України «Найм (оренда) транспортного засобу», (прикладом є Постанова Вищого господарського суду України від 30 вересня 2008 року, справа № 20-9/249). У мотивувальній частині Постанови Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 18 квітня 2018 року у справі № 753/13595/15-ц суд доходить висновку, що «однією із особливих рис договору прокату є те, що об'єктом договору прокату може бути лише рухома річ, крім транспортних засобів, щодо яких ЦК України містить окремі положення».

Таким чином, відповідні судові інстанції постановами заперечили існування цілого виду діяльності – прокату транспортних засобів, що суперечить не лише чинному законодавству України, а й загальноприйнятій світовій практиці економічних відносин. Також суди у наведених прикладах не врахували той факт, що існування договору прокату транспортного засобу (стосовно відповідних видів транспорту) відображено в чинному законодавстві. Так, розділом V Статуту автомобільного транспорту УРСР загальним чином урегульовано прокат легкових автомобілів (Постанова Ради міністрів УРСР від 27 червня 1969 року № 401); пунктом 4.5 Порядку надання у тимчасове користування громадянам предметів культурно-побутового та господарського вжитку встановлено, що при одержанні на прокат водного транспортного засобу з двигунами внутрішнього згорання наймач повинен обов'язково пред'явити посвідчення на право керування ним, п. 5.3 зазначено, що цей Порядок не розповсюджується на послуги прокату дорожніх транспортних засобів (Наказ Українського союзу об'єднань підприємств та організацій побутового обслуговування населення від 16 грудня 1999 року № 46), а отже, можна зробити висновок, що прокат водних транспортних засобів урегульовано цим нормативним актом.

Варто зазначити, що науковці неодноразово зверталися до дослідження цього питання. Так, відстоювали позицію про існування договору прокату транспортного засобу Е.В. Вакулович (Вакулович, 2002: 53–54), І.А. Чуркін (Чуркін, 2015: 25–27), А.В. Федорончук (Федорончук, 2015: 65–77). Інша позиція є діаметрально протилежною і зводиться до того, що предметом прокату може бути будь-яке рухоме майно, за винятком транспортних засобів, для яких законом передбачено спеціальні правила (Іванов, 1997: 174).

Уважасмо, що є всі підстави для розмежування договору прокату транспортного засобу та договору найму (оренди) транспортного засобу.

Очевидно, що транспортний засіб може бути предметом і договору найму (оренди) транспортного засобу й договору прокату. Водночас, якщо предметом договору найму (оренди) транспортного засобу, відповідно до ч. 1 ст. 798 ЦК України, можуть бути повітряні, морські, річкові судна, а також наземні самохідні транспортні засоби тощо, тобто будь-які транспортні засоби без винятку, при цьому вони можуть використовуватися як із підприємницькою метою (отримання прибутку), так і з побутовою – задоволення особистих потреб наймача (Семенова, 2012: 296), то предметом договору прокату транспортного засобу можуть бути лише ті транспортні засоби, які за своєю сутністю здатні задовольняти переважно побутові (невиробничі) потреби наймача (у випадках, установлених договором, також і виробничі, але в будь-якому разі не спрямовані безпосередньо на отримання прибутку). Так, наприклад, великотонажні повітряні, морські, річкові судна, будучи предметом найму (оренди) транспортного засобу, разом із тим не можуть бути предметом договору прокату транспортного засобу, оскільки не призначені для задоволення побутових (невиробничих) потреб однієї

особи. Використовувати легковий автомобіль для надання підприємницьких послуг з перевезення пасажирів (таксі) наймач може, отримавши його на підставі договору найму (оренди) транспортного засобу, водночас використання автомобіля із цією метою в межах договору прокату транспортного засобу є неможливим.

Якщо наймач за договором найму транспортного засобу, використовуючи його, має право без згоди наймодавця укладати від свого імені договори перевезення, а також інші договори відповідно до призначення транспортного засобу (ст. 800 ЦК України (Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV)), то наймач за договором прокату транспортного засобу має право використовувати його виключно для задоволення власних потреб, які не пов'язані з підприємницькою діяльністю.

Договір найму (оренди) транспортного засобу можна розділити на два види – договір найму (оренди) транспортного засобу з екіпажем і без екіпажу, при цьому ці два види договорів є поіменованими, що випливає зі ст. 798 ЦК України. Щодо договору прокату транспортного засобу, то аналіз чинного законодавства дає змогу дійти висновку: поіменованим може бути лише договір прокату транспортного засобу без екіпажу (у контексті окремих видів транспортних засобів: договір прокату легкового автомобіля, водних транспортних засобів). Що ж до договору прокату транспортного засобу з екіпажем, що його обслуговує, то, виходячи з принципу сводби договору, уважаємо, що його укладення не суперечить чинному законодавству й такий договір відповідає загальним засадам цивільного законодавства. На думку А.П. Семенової, договір прокату транспортного засобу з екіпажем – це специфічний різновид договору прокату транспортного засобу. До регулювання цих відносин застосовується параграф 5 глави 58 ЦК України в частині регулювання договору найму (оренди) транспортних засобів з екіпажем (Семенова, 2013: 567). Зазначене не відповідає дійсності і призводить до стирання меж між договором найму (оренди) транспортного засобу з екіпажем і договором прокату. На нашу думку, договір прокату транспортного засобу з екіпажем є змішаним договором, який містить елементи як договору прокату (у частині користування транспортним засобом), так і договору про надання послуг (у частині надання наймодавцем, через посередництво екіпажу, який перебуває з ним у трудових відносинах, послуг наймачеві з управління й обслуговування транспортного засобу). При цьому цей договір є непоіменованим і до регулювання цих відносин застосовуються як положення законодавства, що регулює відносини прокату, так і законодавства, що регулює відносини з надання послуг. Параграф 5 глави 58 ЦК України взагалі не може застосовуватися до регулювання цих відносин, оскільки спрямований на регулювання хоча й подібних, але інших за змістом відносин.

Також істотною ознакою договору прокату транспортного засобу, яка відрізняє його від договору найму (оренди) транспортного засобу, є суб'єктний склад договору. Виходячи зі змісту ч. 1 ст. 787 ЦК України, як наймодавець за договором прокату транспортного засобу може виступати лише суб'єкт підприємницької діяльності (фізична або юридична особа), при цьому його діяльність із передання транспортних засобів у прокат повинна бути не разовою, епізодичною, а містити ознаки підприємницької (самостійної, систематичної, на власний ризик і з метою отримання прибутку). За договором же найму (оренди) транспортного засобу, наймодавцем може виступати будь-яка особа (як фізична, так і юридична).

Певні відмінності між договором прокату транспортного засобу та договором найму (оренди) транспортного засобу існують і в суб'єктному складі на стороні наймача. Так, у договорі найму (оренди) транспортного засобу чинне законодавство не висуває якихось особливих вимог до особи, яка є наймачем, і наявність у неї документів, які надають їй право управління транспортним засобом і підтверджують відповідний досвід управління, не є обов'язковою. Безумовно, здійснювати керування транспортним засобом без посвідчення на право керування ним неможливо, разом із тим наймач у цих відносинах може залучити до управління орендованим транспортним засобом фізичну особу, у якої таке посвідчення є. Дещо інша ситуація із суб'єктним складом договору прокату транспортного засобу. Презюмується, що оскільки особа бере транспортний засіб у прокат для задоволення своїх побутових (а для юридичних осіб не виробничих) потреб, то такі потреби вона має задовольняти самостійним і безпосереднім вилученням корисних властивостей із цього засобу без делегування повноважень з управління ним третім особам. Зазначене знаходить відповідне підтвердження й у чинному законодавстві та договірній практиці прокату. Так, наприклад, зі змісту п. 4.5 Порядку надання у тимчасове користування громадянам предметів культурно-побутового та господарського вжитку випливає, що наймач водного транспортного засобу з двигунами внутрішнього згорання повинен обов'язково мати посвідчення на право керування ним і пред'явити це посвідчення наймодавцю при одержанні цього засобу. Очевидно, що зазначене є необхідною умовою укладення цього договору та виникнення між сторонами відносин прокату. Аналогічні правила містяться й в Умовах прокату щодо інших видів транспортних засобів. Як приклад можна навести умови прокату легкових автомобілів (що досить часто є предметом прокату). Так, п. п. 1, 2 Умов прокату до договору прокату транспортного засобу ТОВ «Леодрайв» установлено, що транспортний засіб може бути переданий Наймачеві не молодше 23 років і не старше 65 років, що має дійсне посвідчення водія на право користування транспортним засобом категорії «В» та стаж водіння не менше двох років (Умови прокату до договору прокату транспортного засобу ТОВ «Леодрайв»). Як бачимо, наймодавець висуває до наймача вимоги не лише щодо наявності права управління транспортним засобом, а й вимоги щодо досвіду (стажу) такого водіння, а також установлює певні вікові обмеження для осіб, які бажають вступити у відносини прокату транспортного засобу на стороні наймача.

Безумовно, юридична особа в силу своїх особливостей здійснює користування транспортним засобом через дії своїх працівників, водночас, з огляду на наведені особливості договору прокату транспортного засобу, особа водія, який перебуває в трудових відносинах із наймачем і буде здійснювати управління транспортним засобом, отриманим останнім на умовах прокату, має бути зазначена в договорі й мати право на управління ним, а також відповідати іншим вимогам, визначеним наймодавцем в умовах прокату.

Відрізняється договір прокату транспортних засобів від договору найму транспортного засобу й вимогами, установленими законом щодо його форми. Так, ч. 2 ст. 799 ЦК України встановлює, що договір найму транспортного засобу за участю фізичної особи підлягає нотаріальному посвідченню (Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV). Водночас чинне законодавство не встановлює вимог щодо нотаріального посвідчення договору прокату транспортного засобу. До речі, у наведених вище прикладах неправильної кваліфікації договору прокату транспортного засобу й ототожнення його з договором найму транспортного засобу, а отже, і застосування до нього правового регулювання, встановленого параграфом 5 глави 58 ЦК України, судами вищих інстанцій договори прокату транспортного засобу визнані недійсними саме через недотримання сторонами вимог щодо нотаріального посвідчення договору через невідповідність його форми ч. 2 ст. 799 ЦК України.

Договір прокату транспортного засобу, відповідно до ч. 2 ст. 787 ЦК України, є договором приєднання, у якому наймодавець установлює типові умови, а наймач, який бажає укласти цей договір, лише приєднується до них у цілому й не може пропонувати свої умови договору. Також, згідно з ч. 3 ст. 787 ЦК України, цей договір є публічним, а отже, на нього розповсюджуються правила ст. 633 ЦК України. Договір найму транспортного засобу таких особливостей не має, що обумовлює різний порядок виникнення договірних відносин у розмежовуваних договорах.

Різниця між згаданими договорами проявляється й у їх істотних умовах, які встановлюються щодо них законом. Нами вже досліджено розмежування цих договорів щодо предмета. Варто додати, що, окрім предмета договору, як істотні умови договору прокату транспортного засобу варто поійменувати строк договору, який обов'язково має бути визначений сторонами (оскільки транспортний засіб передається на певний строк) і плату за прокат цього засобу, що, відповідно до вимог ст. 798 ЦК України, установлюється за тарифами наймодавця (Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV). Якщо сторони не визначили ці умови в договорі, то він є неукладеним. Для договору ж найму транспортного засобу зазначені умови не є істотними, а отже, не впливають на факт його укладення. Якщо строк цього договору сторонами не встановлений, до він вважається укладеним на невизначений строк; якщо сторонами в договорі не встановлено розмір плати за користування цим засобом, то він визначається з урахуванням споживчої якості речі та інших обставин, які мають істотне значення (ч. 1 ст. 762 ЦК України (Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV)).

Відмінності в сутності відносин, які опосередковують договір прокату транспортного засобу та договір найму (оренди) транспортного засобу, часу їх існування (договір прокату можна вважати короткостроковим), обумовлюють і їх відмінності в змісті.

Для договору прокату транспортних засобів характерна наявність переддоговірних обов'язків наймодавця, що впливає із законодавства про захист прав споживачів, що не характерно для договору найму транспортного засобу. Також у розмежовуваних договорах по-різному розподіляються права й обов'язки між сторонами. Так, на відміну від договору найму транспортного засобу, наймач за договором прокату не має права на укладення договору піднайму та переважного права на купівлю речі в разі її продажу наймодавцем; на наймодавця ж імперативно покладається обов'язок зі здійснення капітального й поточного ремонту транспортного засобу, якщо він не доведе, що пошкодження речі сталося з вини наймача. Водночас на наймача, за договором найму транспортного засобу, імперативно покладається обов'язок із підтримання транспортного засобу в належному технічному стані (ч. 1 ст. 801 ЦК України (Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV)). На нашу думку, цей результат досягається за допомогою не лише здійснення ремонту, а й належного технічного обслуговування транспортного засобу (регламентна заміна мастила, фільтрів, інших деталей, тощо), що не характерно для договору прокату транспортного засобу.

На відміну від договору прокату транспортного засобу, за договором найму транспортного засобу, усі витрати, пов'язані з його використанням, у тому числі зі сплатою податків та інших платежів, несе наймач (ч. 2 ст. 801 ЦК України (Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV)).

Наймач, за договором прокату транспортного засобу, має право відмовитися від договору прокату в односторонньому порядку й повернути цей засіб наймодавцеві в будь-який час (ч. 1 ст. 790 ЦК України (Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV)). Варто наголосити на тому, що це є спеціальним правилом договору прокату й винятком із загального правила про неможливість односторонньої відмови від договору. Закон не передбачає будь-яких умов для його реалізації наймачем. Частиною 2 ст. 790 ЦК України встановлено, що при відмові наймача від договору прокату до закінчення його строку плата за прокат транспортного засобу, що сплачена наймачем за весь строк договору, зменшується відповідно до тривалості фактичного користування річчю (Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV). Тобто для наймача одностороння відмова від договору не тягне жодних негативних правових наслідків, оскільки є правомірною дією. Наймач, за договором найму транспортного засобу, позбавлений права на односторонню відмову від договору найму до закінчення його строку. Для цих відносин така відмова є неприпустимою.

Висновки. На відміну від договору найму (оренди) транспортного засобу, предметом договору прокату транспортного засобу можуть бути лише ті транспортні засоби, які за своєю сутністю здатні задовольняти переважно побутові (невиробничі) потреби наймача (у випадках, установлених договором, також і виробничі, але в будь-якому разі не спрямовані безпосередньо на отримання прибутку).

Відмінність між досліджуваними договорами в їх суб'єктному складі полягає в тому, що як наймодавець за договором прокату транспортного засобу може виступати лише суб'єкт підприємницької діяльності, при цьому його діяльність із передання транспортних засобів у прокат повинна бути не разовою, епізодичною, а містити ознаки підприємницької. За договором же найму (оренди) транспортного засобу, наймодавцем може виступати будь-яка особа (як фізична, так і юридична).

У договорі найму (оренди) транспортного засобу чинне законодавство не висуває якихось особливих вимог до особи, яка є наймачем. Дещо інша ситуація із суб'єктивним складом договору прокату транспортного засобу. Особа, яка бере транспортний засіб у прокат, має задовольняти свої потреби самостійним і безпосереднім вилученням корисних властивостей із цього засобу, без делегування повноважень з управління ним третім особам, а отже, повинна мати право на управління цим транспортним засобом, яке посвідчене відповідним документом.

Договір прокату транспортного засобу, на відміну від договору найму (оренди) транспортного засобу, за способом укладення є публічним договором і договором приєднання й без будь-яких винятків укладається в простій письмовій формі. Окрім предмета договору, як істотні умови договору прокату транспортного засобу варто поєднувати строк договору та плату за прокат цього засобу.

Для договору прокату транспортних засобів характерна наявність переддоговірних обов'язків наймача, що впливає із законодавства про захист прав споживачів, що не характерно для договору найму транспортного засобу.

Узагальнюючи викладене, варто зазначити, що договір прокату транспортного засобу є окремим видом договору прокату. На його правове регулювання не розповсюджуються норми параграфу 5 глави 58 ЦК України «Найм (оренда) транспортного засобу».

Список використаних джерел:

1. Вакулович Е.В. Договір оренди транспортного засобу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2002. 163с.
2. Гражданское право : учебник / под ред. А.П. Сергеева, Ю.К. Толстого. Москва : ПРОСПЕКТ, 1997. Часть II. 784 с.
3. Левенсон Д.С. В собственность или напрокат? (договор проката легковых автомобилей). Москва : Юридическая литература, 1966. 60 с.
4. Порядок надання у тимчасове користування громадянам предметів культурно-побутового та господарського вжитку : Наказ Українського союзу об'єднань підприємств та організацій побутового обслуговування населення від 16 грудня 1999 р. №46. *Офіційний вісник України*. 2000. № 3. С. 189. Ст. 103.
5. Семенова А.П. Цивільно-правова кваліфікація договору прокату транспортного засобу. *Право і Безпека*. 2012. № 4. С. 295–299.
6. Семенова А.П. Співвідношення договору прокату транспортного засобу та договору перевезення. *Форум права*. 2013. № 3. С. 567–570.
7. Статут автомобільного транспорту УРСР, затверджений Постановою Ради міністрів УРСР від 27 червня 1969 року № 401. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/401-69-p> (дата звернення: 05/09/2021).
8. Умови прокату до договору прокату транспортного засобу ТОВ «Леодрайв». URL: https://leodrive.com.ua/files/rent_terms_ua.pdf (дата звернення: 05/09/2021).
9. Федорончук А.В. Договір прокату : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Івано-Франківськ, 2015. 229 с.
10. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 05.09.2021).
11. Чуркін І.А. Договір найму (оренди) транспортного засобу без екіпажу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2015. 194 с.

References:

1. Vakulovych, Ye.V. (2002). Dohovir orendy transportnoho zasobu [Vehicle Lease Contract]. Doctor's thesis. Kharkiv. 163 p. [in Ukrainian].
2. Sierheiev, A.P. & Tolstoi Yu.K. (1997). Grazhdanskoe pravo [Civil Law]. M: Prospekt. 784 p. [in Russian].
3. Levenson, D.S. (1966). V sobstvennost' ili naprokat? (dogovor prokata legkovikh avtomobilej). [Owned or rented? (car rental agreement)]. M: Yuridicheskaya literature. 60 p. [in Russian].
4. Poriadok nadannia u tymchasove korystuvannia hromadianam predmetiv kulturno-pobutovoho ta hospodarskoho vzhytku : nakaz Ukrainskoho soiuzu obiednan pidpriemstv ta orhanizatsii pobutovoho obsluhovuvannia naseleння [The order of giving the team members of the community of cultural objects of the cultural-related and state-owned use: order of the Ukrainian Union for the establishment of enterprises and the organization of the community service of the population from December 16, 1999, No.46].(2000. No.3) Ofitsiyni visnyk Ukrainy p. 189, Art. 103 [in Ukrainian].
5. Semenova, A.P. (2012). Tsyvilno-pravova kvalifikatsiia dohovoru prokatu transportnoho zasobu. [Civil law qualification of the vehicle rental contract]. Scientific journal. *Pravo i bezpeka*. No 4. pp. 295–299 [in Ukrainian].
6. Semenova, A.P. (2013). Spivvidnoshennia dohovoru prokatu transportnoho zasobu ta dohovoru perevezennia [Correlation between a vehicle rental contract and contract of transportation]. *Forum Prava*. No 3. pp. 567–570 [in Ukrainian].
7. Statut avtomobilnoho transportu URSR [Statute of road transport of the URSR, ratified by the decree of the Soviet of ministries of the URSR from June 27, 1969 №401. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/401-69-p> [in Ukrainian].
8. Umovy prokatu do dohovoru prokatu transportnoho zasobu TOV «Leodraiв»(05/09/2021). [Conditions of rental under the vehicle rental contract] Retrieved from https://leodrive.com.ua/files/rent_terms_ua.pdf.
9. Phedoronchuk, A.V. (2015) Dohovir prokatu [rental contract]. Doctor's thesis. Ivano-Frankivsk. 229 pp. [in Ukrainian].
10. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine from January 16, 2003]. No 435-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].
11. Churkin, I.A. (2015) Dohovir naimu (orendy) transportnoho zasobu bez ekipazhu [The Vehicle Leasing Contract (without Drivers)]. Doctor's thesis. Kharkiv. 194 pp. [in Ukrainian].